

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง - ปราจีนบุรี เป็นการวิจัยทางสังคมศาสตร์โดยวิธีการพรรณนา ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำ และศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลด้านต่างๆที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำบางปะกง - ปราจีนบุรี โดยศึกษากับผู้ที่เป็นตัวแทนประชาชนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนรวมบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง - ปราจีนบุรี ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2547 โดยกรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล จำนวน 228 คน ผลการวิจัยดังกล่าวได้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

- 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง
- 4.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- 4.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- 4.4 ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F-distribution
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean squares)
df	แทน	ระดับชั้นความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

	ปัจจัยต่างๆ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	203	89.00
	หญิง	25	11.00
อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	5	2.20
	30 – 40 ปี	46	20.20
	41 – 50 ปี	81	35.50
	51 ปี ขึ้นไป	96	42.10
	ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	58
	มัธยมศึกษาตอนต้น	41	18.00
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	84	36.80
	อนุปริญญา	12	5.30
	ปริญญาตรี	29	12.70
	สูงกว่าปริญญาตรี	4	1.80
อาชีพ	รับจ้าง	19	8.30
	ค้าขาย	34	14.90
	เกษตรกรกรรม	135	59.20
	ราชการและรัฐวิสาหกิจ	17	7.50
	อื่นๆ	23	10.10
สถานภาพทางสังคม	ผู้ใหญ่นบ้านและกำนัน	46	20.20
	อบต.	101	44.30
	ประชาชน	81	35.50
รายได้ต่อเดือน	ต่ำกว่า 10,000 บาท	193	84.60
	10,000 – 20,000 บาท	25	11.00
	20,001 บาทขึ้นไป	10	4.40

ตาราง 2 (ต่อ) จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยต่างๆ		จำนวน(คน)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในครอบครัว	ต่ำกว่า 4 คน	57	25.00
	4 - 7 คน	145	63.60
	8 คนขึ้นไป	26	11.40
ระยะทางใกล้ไกลจากแหล่งน้ำ	0- 1,500 เมตร	190	83.30
	1,501 - 5,000 เมตร	31	13.60
	5,001 เมตร ขึ้นไป	7	3.10
กิจกรรมหลักที่ใช้	อุปโภคบริโภค	63	27.60
	การปศุสัตว์	3	1.30
	การเกษตร	141	61.80
	เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	19	8.30
	อุตสาหกรรม	2	0.90

จากตารางที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่าประชากรที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 89.00 และเพศหญิงจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00

อายุของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 42.10 มีอายุ 51 ปีขึ้นไป รองลงมาคือกลุ่มอายุระหว่าง 41 – 50 ปี ร้อยละ 35.50 กลุ่มอายุ 30 – 40 ปี ร้อยละ 20.20 และกลุ่มอายุ ต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 2.20

ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 36.80 มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ เทียบเท่า ร้อยละ 25.40 ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 18.00 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 12.70 ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 5.30 ระดับอนุปริญญา หรือเทียบเท่า และร้อยละ 1.80 มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

อาชีพของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 45.92 มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 14.90 มีอาชีพค้าขาย ร้อยละ 10.10 มีอาชีพอื่นๆ ร้อยละ 8.30 มีอาชีพรับจ้าง และร้อยละ 7.50 มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

สถานภาพทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 44.30 มีสถานภาพเป็นสมาชิกอบต. รองลงมาคือ กลุ่มประชาชน ร้อยละ 35.50 ผู้ใหญ่บ้านและกำนัน ร้อยละ 22.20

รายได้ของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 84.60 มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 11.00 มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,000 – 20,000 บาทต่อเดือน และร้อยละ 4.40 มีรายได้ต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไป

จำนวนสมาชิกในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 63.60 มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 4 – 7 คน ร้อยละ 25.00 มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน ต่ำกว่า 4 คน และร้อยละ 11.40 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 8 คนขึ้นไป

ระยะทางใกล้ไกลจากแหล่งน้ำของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 83.30 มีระยะห่างจากบ้านถึงคลอง หรือ แม่น้ำ อยู่ในช่วง 0 – 1,500 เมตร ร้อยละ 13.60 มีระยะห่างจากบ้านถึงคลอง หรือ แม่น้ำ อยู่ในช่วง 1,501 – 5,000 เมตร และร้อยละ 3.10 มีระยะห่างจากบ้านถึงคลองหรือแม่น้ำ 5,001 เมตร ขึ้นไป

กิจกรรมหลักที่ใช้ประโยชน์จากน้ำของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 61.80 ใช้น้ำเพื่อการเกษตร ร้อยละ 27.60 ใช้เพื่ออุปโภคบริโภคในครัวเรือน ร้อยละ 8.30 ใช้เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ร้อยละ 1.30 ใช้น้ำเพื่อการปศุสัตว์ และร้อยละ 0.90 ใช้น้ำด้านอุตสาหกรรม

4.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนต่างๆ

การมีส่วนร่วม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการศึกษาปัญหาและสาเหตุ			
1 การเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับปัญหาเรื่องน้ำ	4.06	0.78	สูง
2 การติดต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับน้ำ	3.83	0.87	สูง
3 การความคิดเห็นในการค้นหาปัญหาและสาเหตุ	3.78	0.86	สูง
4 การเสนอปัญหาข้อบกพร่องที่เป็นอุปสรรคการแก้ปัญหา	4.02	0.80	สูง
5 การช่วยเหลือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการค้นหาปัญหา	3.00	0.83	ปานกลาง
6 การแจ้งปัญหาเรื่องน้ำกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ	4.03	0.87	สูง
7 การร่วมมือกับเพื่อนบ้านค้นหาสาเหตุเกี่ยวกับน้ำ	3.92	0.73	สูง
8 การช่วยผู้นำค้นหาสาเหตุเกี่ยวกับปัญหาเรื่องน้ำ	3.98	0.82	สูง
รวมการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการศึกษาปัญหาและสาเหตุ	3.82	0.61	สูง
การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหา			
1 การเข้าร่วมประชุมปรึกษาวางแผนกิจกรรมการจัดการน้ำ	3.90	0.89	สูง
2 การประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการที่จะเสนอแนวทางการจัดการน้ำ	3.79	0.84	สูง
3 การช่วยวางแผนการจัดการน้ำกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.81	0.83	ปานกลาง
4 การช่วยผู้นำวางแผนขอความร่วมมือจากชาวบ้านเกี่ยวกับการจัดการน้ำ	3.96	0.86	สูง
5 การให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนการจัดการน้ำ	3.04	0.81	ปานกลาง
6 การจัดทำแผนเพื่อใช้ในการจัดการน้ำ	2.79	0.86	ปานกลาง
7 การช่วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องน้ำในการระดมความคิดเห็นจากชาวบ้าน	3.99	0.74	สูง
รวมการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหา	3.46	0.64	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนต่างๆ

การมีส่วนร่วม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผน			
1 การร่วมสนับสนุนแรงงานในการดำเนินการจัดการน้ำ	2.76	0.82	ปานกลาง
2 การชักชวนเพื่อนบ้านให้ใช้น้ำอย่างประหยัด	2.95	0.80	ปานกลาง
3 การบริจาคเงินหรือวัสดุสิ่งของในกิจกรรมเกี่ยวกับเรื่องน้ำ	2.45	0.85	ปานกลาง
4 การช่วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับน้ำ	2.89	0.81	ปานกลาง
5 การชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการน้ำ	2.93	0.81	ปานกลาง
6 การช่วยเก็บขยะและสิ่งปฏิกูลในแม่น้ำตามที่มีผู้เกี่ยวข้องร้องขอมา	2.75	0.79	ปานกลาง
7 การระมัดระวังการปล่อยน้ำเสียหรือขยะที่จะกระทบต่อคุณภาพน้ำ	3.29	0.84	ปานกลาง
รวมการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผน	2.86	0.54	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการติดตามประเมินผล			
1 การร่วมประชุมเพื่อสรุปปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรน้ำ	3.03	0.73	ปานกลาง
2 การติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำ	2.86	0.82	ปานกลาง
3 การรายงานผลการดำเนินงานให้กับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องน้ำ	2.75	0.90	ปานกลาง
4 การวิเคราะห์ความก้าวหน้าของการดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องน้ำ	2.63	0.78	ปานกลาง
5 การติดตามคุณภาพปัญหาเกี่ยวกับน้ำภายหลังการจัดการน้ำ	2.71	0.81	ปานกลาง
6 การสังเกตพฤติกรรมของชาวบ้านในการจัดการน้ำ	2.98	0.78	ปานกลาง
7 การสังเกตคุณภาพน้ำในแม่น้ำลำคลอง	3.29	0.83	ปานกลาง
รวมการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการติดตามประเมินผล	2.89	0.56	ปานกลาง
รวมภาพรวมของการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ขั้นตอน	3.28	0.52	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำภาพรวมทั้ง 4 ขั้นตอน เฉลี่ย 3.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 จัดว่ามีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา โดยรวมเฉลี่ย 3.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 อยู่ในระดับสูง ซึ่งชี้ให้เห็นว่าประชาชนหรือ

ชาวบ้านเข้าใจและมองเห็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีกรนำปัญหาที่เกิดขึ้นมาพูดคุยและหาสาเหตุ พบว่าประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำมีการเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับปัญหาเรื่องน้ำ มีการแจ้งปัญหา และการเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านน้ำ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06, 4.03, 4.02 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78, 0.87, 0.80 ตามลำดับ การค้นหาปัญหาและการความคิดเห็นของประชาชนในการค้นหาปัญหาและสาเหตุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00, 3.78 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.83, 0.86 ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหา การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 จัดว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหาสูงในเรื่อง การช่วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องน้ำในการระดมความคิดเห็นจากชาวบ้าน การช่วยผู้นำวางแผนขอความร่วมมือจากชาวบ้านเกี่ยวกับการจัดการน้ำ การเข้าร่วมประชุมปรึกษาวางแผนกิจกรรมการจัดการน้ำ และการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการที่จะเสนอแนวทางการจัดการน้ำ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99, 3.96, 3.90 และ 3.79 ตามลำดับ ส่วนการมีส่วนร่วมในเรื่อง การจัดทำแผนเพื่อใช้ในการจัดการน้ำ และการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนจัดการน้ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.79 และ 3.04 จัดว่ามีส่วนร่วมระดับปานกลาง

ขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54 จัดว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ในขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผนนี้ ประชาชนจะมีส่วนร่วมในระดับปานกลางในทุกเรื่อง คือ การร่วมระดมระวางการปล่อยน้ำเสียหรือขยะที่จะกระทบต่อคุณภาพน้ำ การชักชวนเพื่อนบ้านให้ใช้น้ำอย่างประหยัด การชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรน้ำ การช่วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ การร่วมสนับสนุนแรงงานในการดำเนินการจัดการน้ำ การช่วยเก็บขยะในแม่น้ำ และการร่วมบริจาคเงินหรือวัสดุสิ่งของในกิจกรรมเกี่ยวกับเรื่องน้ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29, 2.95, 2.93, 2.89, 2.76, 2.75 และ 2.45 ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนการติดตามประเมินผล โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.89 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 จัดว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ต้องใช้ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในการติดตามประเมินผลการทำงานของประชาชนตามแผนงานที่กำหนด ประชาชนมีส่วนร่วมในเรื่องในระดับปานกลางในทุกเรื่อง การสังเกตคุณภาพน้ำในแม่น้ำลำคลอง การร่วมประชุมเพื่อสรุปปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรน้ำ การสังเกตพฤติกรรมของชาวบ้านในการจัดการน้ำ การติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำ การรายงานผลการดำเนินงานให้กับเจ้าหน้าที่ที่

รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องน้ำ และการวิเคราะห์ความก้าวหน้าของการดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องน้ำ มีค่าเฉลี่ย 3.29, 3.03, 2.98, 2.86, 2.75, 2.71 และ 2.63 ตามลำดับ

4.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

การศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน และทดสอบสมมติฐานที่ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยต่างๆ กับการมีส่วนร่วมของประชาชนจากสมมติฐานที่ว่า ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี ผลการวิเคราะห์โดยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดย t – test และ ANOVA (F-test) และทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแตกต่างรายคู่ โดยวิธี Duncan's Multiple Rang Test (DMRT) มีรายละเอียดดังนี้

ปัจจัยด้านเพศ

ตาราง 4 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี ของประชาชนที่มีเพศต่างกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ชาย		หญิง		df	t	P-value
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. การค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	3.85	0.58	3.58	0.78	226	2.130	0.034*
2. การวางแผนแก้ไขปัญหา	3.49	0.61	3.26	0.83	226	1.731	0.088
3. การปฏิบัติตามแผน	2.87	0.53	2.76	0.63	226	0.980	0.328
4. การติดตามประเมินผล	2.93	0.53	2.59	0.80	226	2.862	0.005*
5. ภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชน	3.30	0.48	3.06	0.72	226	2.202	0.029*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่าภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี เพศชายมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี ของเพศชาย และหญิงในขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา เมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่เพศชายจะมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมเท่ากับ 3.85 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 จัดว่ามีส่วนร่วมในระดับสูง ซึ่งมากกว่าการมีส่วนร่วมของเพศหญิงที่มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมเท่ากับ 3.58 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78 จัดว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

การมีส่วนร่วมของประชาชนเพศชายและเพศหญิงในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหา จากการทดสอบสมมติฐานพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาที่ค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมจะพบว่าเพศชายจะมีค่าเฉลี่ยส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิงแต่ก็จัดว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทั้งคู่

การมีส่วนร่วมของประชาชนเพศชายและเพศหญิงในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผน โดยที่เพศชายจะมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจัดว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทั้งเพศชายและเพศหญิง

การมีส่วนร่วมของในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี ในขั้นตอนการติดตามประเมินผลของประชาชนพบว่า เพศชายค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของเพศชายเท่ากับ 2.93 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.53 และค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของเพศหญิงเท่ากับ 2.59 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.80 และจัดว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทั้งเพศชายและเพศหญิง

ปัจจัยด้านอายุ

ตาราง 5 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี ของประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชน	df	SS	MS	F	Sig
1. ขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา					
ระหว่างกลุ่ม	3	5.809	1.936	5.539	.001*
ภายในกลุ่ม	224	78.309	.350		
รวม	227	84.118			
2. ขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหา					
ระหว่างกลุ่ม	3	7.376	2.459	6.532	.000*
ภายในกลุ่ม	224	84.320	.376		
รวม	227	91.697			
3. ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผน					
ระหว่างกลุ่ม	3	3.774	1.258	4.480	.004*
ภายในกลุ่ม	224	62.897	.281		
รวม	227	66.671			
4. ขั้นตอนการติดตามประเมินผล					
ระหว่างกลุ่ม	3	5.085	1.695	5.661	.001*
ภายในกลุ่ม	224	67.073	.299		
รวม	227	72.158			
5. ภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชน					
ระหว่างกลุ่ม	3	4.702	1.567	6.281	.000*
ภายในกลุ่ม	224	55.894	.250		
รวม	227	60.596			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
ลุ่มน้ำบางปะกง- ปราจีนบุรี ที่มีอายุแตกต่างกันเป็นรายคู่ โดยวิธี DMRT

อายุ	$\bar{X}$	1	2	3	4
ขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา					
1. น้อยกว่า 30 ปี	3.08	-	0.58*	0.73*	0.88*
2. 30 – 40 ปี	3.66		-	0.15	0.30*
3. 41 – 50 ปี	3.81			-	0.15
4. 51 ปีขึ้นไป	3.96				-
ขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหา					
1. น้อยกว่า 30 ปี	2.57	-	0.71*	0.90*	1.03*
2. 30 – 40 ปี	3.28		-	0.19	0.32*
3. 41 – 50 ปี	3.47			-	0.13
4. 51 ปีขึ้นไป	3.60				-
ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผน					
1. น้อยกว่า 30 ปี	2.20	-	0.57*	0.72*	0.74*
2. 30 – 40 ปี	2.77		-	0.15	0.17
3. 41 – 50 ปี	2.92			-	0.02
4. 51 ปีขึ้นไป	2.94				-
ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล					
1. น้อยกว่า 30 ปี	1.91	-	0.97*	0.99*	1.03*
2. 30 – 40 ปี	2.88		-	0.02	0.06
3. 41 – 50 ปี	2.90			-	0.04
4. 51 ปีขึ้นไป	2.94				-
ภาพรวมทุกขั้นตอนของการมีส่วนร่วม					
1. น้อยกว่า 30 ปี	2.46	-	0.70*	0.79*	0.92*
2. 30 – 40 ปี	3.20		-	0.05	0.18
3. 41 – 50 ปี	3.25			-	0.13
4. 51 ปีขึ้นไป	3.38				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยด้านระดับการศึกษา

ตาราง 7 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำ
บางปะกง-ปราจีนบุรี ของประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชน	df	SS	MS	F	Sig
1. ขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา					
ระหว่างกลุ่ม	5	3.176	.635	1.742	.126
ภายในกลุ่ม	222	80.942	.365		
รวม	227	84.118			
2. ขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหา					
ระหว่างกลุ่ม	5	3.806	.761	1.923	.092
ภายในกลุ่ม	222	87.891	.396		
รวม	227	91.691			
3. ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผน					
ระหว่างกลุ่ม	5	2.924	.585	2.037	.075
ภายในกลุ่ม	222	63.747	.287		
รวม	227	66.671			
4. ขั้นตอนการติดตามประเมินผล					
ระหว่างกลุ่ม	5	3.133	.627	2.016	.077
ภายในกลุ่ม	222	69.024	.311		
รวม	227	72.158			
5. ภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชน					
ระหว่างกลุ่ม	5	3.028	.606	2.335	.043*
ภายในกลุ่ม	222	57.568	.259		
รวม	227	60.596			

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 8 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
 กลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี ที่มีการศึกษาต่างกันเป็นรายคู่ โดยวิธี DMRT

การศึกษา	$\bar{X}$	1	2	3	4	5	6
		3.03	3.06	3.30	3.31	3.37	3.54
1. อนุปริญญา	3.03	-	0.03	0.27	0.28	0.34	0.51*
2. ปริญญาตรี	3.06		-	0.24	0.25	0.31	0.48*
3. ม.ปลาย	3.30			-	0.01	0.07	0.24
4. ม.ต้น	3.31				-	0.06	0.23
5. ประถมศึกษา	3.37					-	0.17
6. สูงกว่าปริญญาตรี	3.54						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 7-8 พบว่าในภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำกลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่าประชาชนที่มีการศึกษาในระดับอนุปริญญาและปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรแตกต่างจากประชาชนที่มีการศึกษาในระดับอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำกลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำกลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำกลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำกลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการติดตามประเมินผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยด้านอาชีพ

ตาราง 9 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำ
บางปะกง-ปราจีนบุรี ของประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชน	df	SS	MS	F	Sig
1. ขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา					
ระหว่างกลุ่ม	4	4.146	1.041	2.903	.023*
ภายในกลุ่ม	233	79.954	.359		
รวม	227	84.118			
2. ขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหา					
ระหว่างกลุ่ม	4	3.606	.901	2.282	.061
ภายในกลุ่ม	233	88.091	.395		
รวม	227	91.697			
3. ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผน					
ระหว่างกลุ่ม	4	1.969	.492	1.696	.152
ภายในกลุ่ม	223	64.703	.290		
รวม	227	66.671			
4. ขั้นตอนการติดตามประเมินผล					
ระหว่างกลุ่ม	4	2.701	.675	2.168	.074
ภายในกลุ่ม	223	69.457	.311		
รวม	227	72.158			
5. ภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชน					
ระหว่างกลุ่ม	4	2.450	.613	2.349	.055
ภายในกลุ่ม	223	58.146	.261		
รวม	227	60.596			

* มีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 10 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
ลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี ที่มีอาชีพต่างกันเป็นรายคู่ โดยวิธี DMRT

อาชีพ	$\bar{X}$	1	2	3	4	5
		3.41	3.77	3.79	3.83	3.90
1. รับจ้าง	3.41	-	0.36	0.38	0.42	0.49*
2. ค้าขาย	3.77		-	0.02	0.06	0.13
3. รับราชการ	3.79			-	0.04	0.11
4. อื่นๆ	3.83				-	0.07
6. เกษตรกรรม	3.90					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 9-10 พบว่าภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอาชีพต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอาชีพต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่าประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างจะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแตกต่างจากประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย รับราชการ เกษตรกรรม และอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอาชีพต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอาชีพต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอาชีพต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการติดตามประเมินผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคม

ตาราง 11 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำ
บางปะกง-ปราจีนบุรี ของประชาชนที่มีสถานภาพทางสังคมแตกต่างกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชน	df	SS	MS	F	Sig
1. ขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา					
ระหว่างกลุ่ม	3	12.339	4.113	12.835	.000*
ภายในกลุ่ม	224	71.779	.320		
รวม	227	84.118			
2. ขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหา					
ระหว่างกลุ่ม	3	18.228	6.076	18.525	.000*
ภายในกลุ่ม	224	73.469	.328		
รวม	227	91.697			
3. ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผน					
ระหว่างกลุ่ม	3	.927	.309	1.053	.370
ภายในกลุ่ม	224	65.744	.293		
รวม	227	66.671			
4. ขั้นตอนการติดตามประเมินผล					
ระหว่างกลุ่ม	3	4.028	1.343	4.414	.005*
ภายในกลุ่ม	224	68.130	.304		
รวม	227	72.158			
5. ภาพรวมทุกขั้นตอนของการมีส่วนร่วม					
ระหว่างกลุ่ม	3	6.914	2.305	9.617	.000*
ภายในกลุ่ม	224	53.681	.240		
รวม	227	60.596			

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 12 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
ลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี ที่มีสถานภาพทางสังคมต่างกันเป็นรายคู่ โดยวิธี DMRT

สถานภาพทางสังคม	$\bar{X}$	1	2	3
		3.53	3.93	4.09
ขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา				
1. ประชาชน	3.53	-	0.4	0.56*
2. อบต.	3.93		-	0.16
3. ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน	4.09			-
ขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหา				
1. ประชาชน	3.10	-	0.52*	0.63*
2. อบต.	3.62		-	0.11
3. ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน	3.73			-
ขั้นตอนการติดตามประเมินผล				
1. ประชาชน	2.73		0.21	0.36*
2. อบต.	2.94		-	0.15
3. ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน	3.09			-
ภาพรวมทุกขั้นตอนของการมีส่วนร่วม				
1. ประชาชน	3.06	-	0.29	0.44*
2. อบต.	3.35		-	0.15
3. ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน	3.50			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 11-12 พบว่าภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีสถานภาพทางสังคมแตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่าผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมเป็นเพียงแค่ประชาชน จะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแตกต่างจากประชาชนที่มีสถานภาพทางสังคมเป็น อบต. ผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีสถานภาพทางสังคมแตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี ของประชาชนในขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่าผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมเป็นเพียงแค่ประชาชน จะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

แตกต่างจากประชาชนที่มีสถานภาพทางสังคมเป็น อบต. ผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีสถานภาพทางสังคมแตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี ของประชาชนในขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่าผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมเป็นประชาชนจะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแตกต่างจากประชาชนที่มีสถานภาพทางสังคมเป็น อบต. และผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีสถานภาพทางสังคมแตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีสถานภาพทางสังคมแตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี ของประชาชนในขั้นตอนการติดตามประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่าผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมเป็นเพียงแค่ประชาชน จะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแตกต่างจากประชาชนที่มีสถานภาพทางสังคมเป็น อบต. ผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยด้านรายได้

ตาราง 13 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำ
บางปะกง-ปราจีนบุรี ของประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชน	df	SS	MS	F	Sig
1. ขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา					
ระหว่างกลุ่ม	2	4.025	2.013	5.654	.004*
ภายในกลุ่ม	225	80.093	.356		
รวม	227	84.118			
2. ขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหา					
ระหว่างกลุ่ม	2	4.437	2.218	5.720	.004*
ภายในกลุ่ม	225	87.260	.388		
รวม	227	91.697			
3. ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผน					
ระหว่างกลุ่ม	2	5.503	2.751	10.121	.000*
ภายในกลุ่ม	225	61.168	.272		
รวม	227	66.671			
4. ขั้นตอนการติดตามประเมินผล					
ระหว่างกลุ่ม	2	3.304	1.652	5.399	.005*
ภายในกลุ่ม	225	68.853	.306		
รวม	227	72.158			
5. ภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชน					
ระหว่างกลุ่ม	2	4.224	2.112	8.429	.000*
ภายในกลุ่ม	225	56.372	.251		
รวม	227	60.596			

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 14 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
 กลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี ที่มีรายได้ต่างกันเป็นรายคู่ โดยวิธี DMRT

รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	1	2	3
ขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา				
1. 10,000 – 20,000 บาท	3.60	-	0.23	0.75*
2. ต่ำกว่า 10,000 บาท	3.83		-	0.52*
3. 20,001 บาทขึ้นไป	4.35			-
ขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหา				
1. 10,000 – 20,000 บาท	3.29	-	0.17	0.78*
2. ต่ำกว่า 10,000 บาท	3.46			0.61*
3. 20,001 บาทขึ้นไป	4.07			-
ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผน				
1. 10,000 – 20,000 บาท	2.62	-	0.24	0.88*
2. ต่ำกว่า 10,000 บาท	2.86		-	0.64*
3. 20,001 บาทขึ้นไป	3.50			-
ขั้นตอนการติดตามประเมินผล				
1. 10,000 – 20,000 บาท	2.66	-	0.34	0.67*
2. ต่ำกว่า 10,000 บาท	2.90		-	0.43
3. 20,001 บาทขึ้นไป	3.33			-
ภาพรวมทุกขั้นตอนของการมีส่วนร่วม				
1. 10,000 – 20,000 บาท	3.06	-	0.22	0.77*
2. ต่ำกว่า 10,000 บาท	3.28		-	0.55*
3. 20,001 บาทขึ้นไป	3.83			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 13-14 พบว่าภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำกลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่าประชาชนที่มีรายได้ ขั้นต่ำ 20,000 บาท มีส่วนร่วมแตกต่างจากประชาชนที่มีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
 ลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่าประชาชนที่มี
 รายได้ ขึ้นต่ำ 20,000 บาท มีส่วนร่วมแตกต่างจากประชาชนที่มีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป อย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
 ลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหาดังกล่าว แตกต่างกันอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่าประชาชนที่มีรายได้ ขึ้นต่ำ 20,000
 บาท มีส่วนร่วมแตกต่างจากประชาชนที่มีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่ม
 น้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผน แตกต่างกันอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่าประชาชนที่มีรายได้ ขึ้นต่ำ 20,000
 บาท มีส่วนร่วมแตกต่างจากประชาชนที่มีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่ม
 น้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการติดตามประเมินผล แตกต่างกันอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่าประชาชนที่มีรายได้ อยู่ในช่วง
 10,001 – 20,000 บาท มีส่วนร่วมแตกต่างจากประชาชนที่มีรายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาท และ 20,001
 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ตาราง 15 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำ
บางปะกง-ปราจีนบุรี ของประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชน	df	SS	MS	F	Sig
1. ขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา					
ระหว่างกลุ่ม	2	.797	.399	1.076	.343
ภายในกลุ่ม	225	83.321	.370		
รวม	227	84.118			
2. ขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหา					
ระหว่างกลุ่ม	2	1.164	.582	1.447	.237
ภายในกลุ่ม	225	90.532	.402		
รวม	227	91.697			
3. ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผน					
ระหว่างกลุ่ม	2	1.537	.768	2.654	.073
ภายในกลุ่ม	225	65.135	.289		
รวม	227	79.670			
4. ขั้นตอนการติดตามประเมินผล					
ระหว่างกลุ่ม	2	1.038	.519	1.641	.196
ภายในกลุ่ม	225	71.120	.316		
รวม	227	72.158			
5. ภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชน					
ระหว่างกลุ่ม	2	.766	.383	1.441	.239
ภายในกลุ่ม	225	59.829	.266		
รวม	227	60.596			

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 15 พบว่าภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการติดตามประเมินผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยด้านระยะทางห่างจากลำน้ำ

ตาราง 16 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำ
บางปะกง-ปราจีนบุรี ของประชาชนที่มีระยะทางห่างจากลำน้ำต่างกันต่างกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชน	df	SS	MS	F	Sig
1. ขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา					
ระหว่างกลุ่ม	2	1.905	.953	2.607	.076
ภายในกลุ่ม	225	82.213	.365		
รวม	227	84.118			
2. ขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหา					
ระหว่างกลุ่ม	2	4.937	2.468	6.402	.002*
ภายในกลุ่ม	225	86.760	.386		
รวม	227	91.691			
3. ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผน					
ระหว่างกลุ่ม	2	1.721	.860	2.980	.053
ภายในกลุ่ม	225	64.951	.289		
รวม	227	66.671			
4. ขั้นตอนการติดตามประเมินผล					
ระหว่างกลุ่ม	2	4.591	2.295	7.644	.001*
ภายในกลุ่ม	225	67.567	.300		
รวม	227	72.158			
5. ภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชน					
ระหว่างกลุ่ม	2	3.008	1.504	5.877	.003*
ภายในกลุ่ม	225	57.587	.256		
รวม	227	60.596			

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
ลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี ที่มีระยะห่างจากลำน้ำต่างกันเป็นรายคู่ โดยวิธี DMRT

ระยะทางห่างจากลำน้ำ	$\bar{X}$	1	2	3
ขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหา				
1. 0 – 1,500 เมตร	3.42	-	0.18	0.89*
2. 1,500 – 5,000 เมตร	3.53			0.78*
3. 5,001 เมตร ขึ้นไป	4.26			-
ขั้นตอนการติดตามประเมินผล				
1. 0 – 1,500 เมตร	2.86		0.08	0.81*
2. 1,500 – 5,000 เมตร	2.94			0.73*
3. 5,001 เมตร ขึ้นไป	3.67			-
ภาพรวมทุกขั้นตอนของการมีส่วนร่วม				
1. 0 – 1,500 เมตร	3.26	-	0.04	0.66*
2. 1,500 – 5,000 เมตร	3.30		-	0.62*
3. 5,001 เมตร ขึ้นไป	3.92			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 16-17 พบว่าภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีระยะทางห่างจากลำน้ำแตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่าประชาชนที่มีบ้านเรือนอยู่ห่างจากลำน้ำอยู่ในช่วง 0 – 5,000 เมตร จะมีส่วนร่วมแตกต่างจากประชาชนที่มีบ้านเรือนอาศัยอยู่ห่างจากลำน้ำตั้งแต่ 5,001 เมตร ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีระยะทางห่างจากลำน้ำแตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีระยะทางห่างจากลำน้ำแตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่าประชาชนที่มีบ้านเรือนอยู่ห่างจากลำน้ำอยู่ในช่วง 0 – 5,000 เมตร จะมีส่วนร่วมแตกต่างจากประชาชนที่มีบ้านเรือนอาศัยอยู่ห่างจากลำน้ำตั้งแต่ 5,001 เมตร ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีระยะทางห่างจากลำน้ำแตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีระยะทางห่างจากลำน้ำแตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการติดตามประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่าประชาชนที่มีบ้านเรือนอยู่ห่างจากลำน้ำอยู่ในช่วง 0 – 5,000 เมตร จะมีส่วนร่วมแตกต่างจากประชาชนที่มีบ้านเรือนอาศัยอยู่ห่างจากลำน้ำตั้งแต่ 5,001 เมตร ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ปัจจัยด้านกิจกรรมการใช้ประโยชน์น้ำ

ตาราง 18 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำ
บางปะกง-ปราจีนบุรี ของประชาชนที่มีกิจกรรมการใช้น้ำต่างกันต่างกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชน	df	SS	MS	F	Sig
1. ขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา					
ระหว่างกลุ่ม	4	4.605	1.151	3.229	.013*
ภายในกลุ่ม	223	79.513	.357		
รวม	227	84.118			
2. ขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหา					
ระหว่างกลุ่ม	4	4.921	1.230	3.162	.015*
ภายในกลุ่ม	223	86.775	.389		
รวม	227	91.697			
3. ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผน					
ระหว่างกลุ่ม	4	4.318	1.079	3.861	.005*
ภายในกลุ่ม	223	62.353	.280		
รวม	227	66.671			
4. ขั้นตอนการติดตามประเมินผล					
ระหว่างกลุ่ม	4	6.887	1.722	5.882	.000*
ภายในกลุ่ม	223	65.271	.293		
รวม	227	72.158			
5. ภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชน					
ระหว่างกลุ่ม	4	4.122	1.030	4.069	.003*
ภายในกลุ่ม	223	56.474	.253		
รวม	227	60.596			

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 19 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
 กลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี ที่มีกิจกรรมการใช้น้ำต่างกันเป็นรายคู่ โดยวิธี DMRT

กิจกรรมหลักการใช้น้ำ	$\bar{X}$	1	2	3	4	5
ขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา						
1. ปศุสัตว์	3.63	-	0.01	0.17	0.28	1.00*
2. อุปโภคบริโภค	3.64		-	0.16	0.27	0.99*
3. เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	3.80			-	0.11	0.83*
4. เกษตรกรรม	3.91				-	0.72*
5. อุตสาหกรรม	4.63					-
ขั้นตอนการวางแผนแก้ไข้ปัญหา						
1. อุปโภคบริโภค	3.23	-	0.20	0.27	0.33	0.48*
2. ปศุสัตว์	3.43		-	0.07	0.13	0.28
3. เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	3.50			-	0.06	0.21
4. เกษตรกรรม	3.56				-	0.15
5. อุตสาหกรรม	3.71					-
ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผน						
1. เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	2.54	-	0.17	0.20	0.42*	0.46*
2. ปศุสัตว์	2.71		-	0.03	0.25	0.29
3. อุปโภคบริโภค	2.74			-	0.22	0.26
4. เกษตรกรรม	2.96				-	0.04
5. อุตสาหกรรม	3.00					-
ขั้นตอนการติดตามประเมินผล						
1. อุตสาหกรรม	2.43	-	0.16	0.27	0.28	0.60*
2. เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	2.59		-	0.11	0.12	0.44*
3. อุปโภคบริโภค	2.70			-	0.01	0.33
4. ปศุสัตว์	2.71				-	0.32
5. เกษตรกรรม	3.03					-

ตาราง 19 (ต่อ) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี ที่มีกิจกรรมการใช้น้ำต่างกันเป็นรายคู่โดยวิธี DMRT

กิจกรรมหลักการใช้น้ำ	$\bar{X}$	1	2	3	4	5
ภาพรวมทุกขั้นตอนของการมีส่วนร่วม						
1. อุปโภคบริโภค	3.10	-	0.03	0.04	0.28	0.38*
2. เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	3.13		-	0.01	0.25	0.35
3. ปศุสัตว์	3.14			-	0.24	0.34
4. เกษตรกรรม	3.38				-	0.10
5. อุตสาหกรรม	3.48					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 18-19 พบว่าภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีกิจกรรมการใช้น้ำแตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ประชาชนที่มีกิจกรรมหลักในการใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคจะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแตกต่างจากประชาชนที่มีกิจกรรมหลักในการใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อการเกษตร อุตสาหกรรม และอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีกิจกรรมการใช้น้ำแตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ประชาชนที่มีกิจกรรมหลักในการใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อการปศุสัตว์อุปโภคบริโภค การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการเกษตรจะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแตกต่างจากประชาชนที่มีกิจกรรมหลักในการใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อการอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีกิจกรรมหลักการใช้น้ำแตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ประชาชนที่มีกิจกรรมหลักในการใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคจะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแตกต่างจากประชาชนที่มีกิจกรรมหลักในการใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อการเกษตร อุตสาหกรรม และอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีกิจกรรมหลักการใช้น้ำแตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีของประชาชนในขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผนแตก

ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ประชาชนที่มีกิจกรรมหลักในการใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแตกต่างจากประชาชนที่มีกิจกรรมหลักในการใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อการปศุสัตว์ การอุปโภคบริโภค การเกษตร และอุตสาหกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีกิจกรรมหลักการใช้น้ำแตกต่างกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี ของประชาชนในขั้นตอนการติดตามประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ประชาชนที่มีกิจกรรมหลักในการใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคจะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแตกต่างจากประชาชนที่มีกิจกรรมหลักในการใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อการเกษตร อุตสาหกรรม และอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.4 ปัญหา และอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี

ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี ที่รวบรวมจากแบบสอบถามสามารถจำแนกได้ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในปัจจุบันที่ควรได้รับการแก้ไข

1.1 ด้านการจัดหาและพัฒนาแหล่งน้ำ

ปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือในน้ำมีวัชพืชจำนวนมาก แหล่งน้ำต้นทุนมีน้อย และปัญหาป่าไม้ถูกทำลาย การขาดงบประมาณในการดำเนินงาน การนำแผนพัฒนาลุ่มน้ำไปปฏิบัตินั้นมีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการดำเนินงานตามแผนงาน โดยเฉพาะการพัฒนาปรับปรุงแหล่งน้ำ และโดยระบบราชการของไทยที่ผ่านมา การงบประมาณมักจะผูกพันอยู่กับส่วนกลางมาก ผู้ทำแผนไม่มีงบประมาณในการดำเนินการตามแผน จึงทำให้การดำเนินการตามแผนเป็นไปได้อย่างเชื่องช้า อย่างไรก็ตามก็คิดจากแนวคิดในการกระจายอำนาจที่ผ่านมาของรัฐบาล เป็นผลให้เกิดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระบบพื้นที่ คือองค์กรบริหารส่วนตำบล และสภาตำบล ซึ่งมีงบประมาณ มีศักยภาพในการพัฒนาลุ่มน้ำในพื้นที่ได้ด้วยตนเอง ปัญหาการขาดงบประมาณในระยะต่อไป ก็คงจะแก้ไขได้ไม่ยาก

1.2 ด้านการจัดการทรัพยากรน้ำ

ปัญหาการจัดการน้ำยังไม่ดี ไม่เป็นระบบ เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่จัดระเบียบ ภาครัฐควรศึกษาปัญหาโดยตรงจากประชาชนผู้ใช้น้ำเพราะเท่าที่ผ่านมาสอบถามจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งอาจได้ข้อมูลไม่ตรงตามความเป็นจริง ประกอบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วน

ร่วมในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งและขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดการประสานงานของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่แต่ละหน่วยงาน

1.3 ด้านการแก้ไขปัญหาทั่วม

มีการผันน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วมกรุงเทพมหานครมาในฝั่งตะวันออกซึ่งส่งผลต่อการทำการเกษตรและการอุปโภคบริโภคของคนในพื้นที่ หลายคนเชื่อว่าน้ำท่วมเนื่องมาจากฝนตกหนักมากผิดปกติ ทำให้มีปริมาณน้ำเกินความสามารถในการกักเก็บ ป่าซึ่งเป็นเสมือนแหล่งกักเก็บน้ำตามธรรมชาติถูกทำลายจึงเปรียบเสมือนมีเขื่อนสำหรับกักเก็บน้ำน้อยลง ส่วนเขื่อนที่มนุษย์สร้างก็มีขีดความสามารถในการเก็บกักน้ำได้จำกัด ถ้าน้ำมากจนล้นเขื่อนก็จำเป็นต้องระบายออกอย่างรวดเร็วมิฉะนั้นเขื่อนอาจจะพัง ถ้าไม่มีเขื่อนหรือพื้นที่รับน้ำได้เขื่อนอย่างเพียงพอก็จะทำให้น้ำท่วมได้ ในพื้นที่ลุ่มน้ำที่ยังปล่อยให้อยู่ตามธรรมชาติไม่มีการพัฒนาระบบเก็บกักน้ำ และการระบายน้ำที่ดี ก็มีปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝนและขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งเสมอ ฝนที่ตกลงมาจำนวนมากถูกปล่อยไหลทิ้งไปโดยเปล่าประโยชน์ เนื่องจากขาดแหล่งรองรับน้ำที่เพียงพอ

1.4 ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำและคุณภาพน้ำ

การขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาลุ่มน้ำ คำว่า ลุ่มน้ำ มีหลายคนเข้าใจว่า คือ แม่น้ำ ลำธาร ห้วย หนอง คลอง บึง ดังนั้นจึงสรุปเอาว่า การพัฒนาลุ่มน้ำก็คือการขุดลอกปรับปรุงแหล่งน้ำเท่านั้น ความเข้าใจเช่นนี้เป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน เพราะกิจกรรมในการพัฒนาแหล่งน้ำดังกล่าวนั้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการพัฒนาลุ่มน้ำ เพราะการพัฒนาลุ่มน้ำหมายความรวมไปถึงการพัฒนาพื้นที่ในเขตลุ่มน้ำ การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ ตลอดจนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอีกด้วย นอกจากนี้ ยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนว่า แผนพัฒนาลุ่มน้ำต้องใช้งบประมาณของรัฐทุ่มเทลงไปดำเนินการเพียงอย่างเดียว แต่โดยที่แท้จริงแล้วการพัฒนาลุ่มน้ำ มิได้จำกัดเฉพาะกิจกรรมในภาครัฐแต่ยังรวมถึงกิจกรรมการพัฒนาในภาคเอกชนอีกด้วย การส่งเสริมให้เกษตรกรทำการขุดสระน้ำในนา จัดว่าเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาแหล่งน้ำที่ใช้งบประมาณของรัฐน้อยที่สุด แต่ให้ผลตอบแทนสูง เพราะเมื่อเกษตรกรแต่ละรายมีสระเก็บน้ำในนาแล้วความชุ่มชื้นในพื้นที่ดินก็จะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องกัน และส่งผลต่อความชื้นในธรรมชาติ

2. แนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในอนาคต

2.1 ด้านการจัดหาและพัฒนาแหล่งน้ำ

ประชาชนต้องการให้มีการดูแลมากกว่าที่เป็นอยู่ในสภาพปัจจุบัน มีเขื่อนที่ปิดได้ในฤดูแล้งเพื่อเก็บกักน้ำไว้เพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค มีสถานที่เก็บกักน้ำจัดตั้งทุนไว้ใช้และไถ่กู้ในฤดูแล้ง มีการขุดลอกคลอง กำจัดวัชพืชในลำน้ำ และทำทกกันน้ำเป็นช่วงๆเพื่อเก็บกักน้ำ

2.2 ด้านการจัดการทรัพยากรน้ำ

- ให้มีการดูแลมากขึ้นและปฏิบัติงานจริงจัง
- เพิ่มความร่วมมือร่วมใจในการรักษาแม่น้ำให้สะอาด เพื่อประโยชน์ของประชาชน
- ให้ภาครัฐได้ดำเนินการตามแผนของพื้นที่(ตำบล)ที่ได้เสนอไป
- ภาครัฐ(ชลประทาน ประมง กรมเจ้าท่า) ให้ความรู้ ความสำเร็จแก่เกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อไม่ปล่อยของเสียลงแหล่งน้ำธรรมชาติ
- เพิ่มความต่อเนื่องของการจัดการและการบริหารงาน
- มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานทุกระดับอย่างชัดเจนและมีการติดตามการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง
- จัดกิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของแหล่งน้ำธรรมชาติ
- การจัดทำโครงการของภาครัฐควรแจ้งหรือให้ประชาชนได้ร่วมดำเนินการและเป็นกรรมการร่วมเพื่อตรวจสอบ
- ถ่ายโอนงานภารกิจเกี่ยวกับการจัดการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3 ด้านการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม

- ความเสียหายจากน้ำท่วมเป็นสิ่งป้องกันได้ หรือลดความรุนแรงลงได้ การปลูกพืชคลุมดินจะช่วยลดการไหลแรงของน้ำ และการจัดการแบบลุ่มน้ำโดยกำหนดรูปแบบการใช้ประโยชน์จากน้ำโดยไม่ทำลายระบบนิเวศ

2.4 ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำและคุณภาพน้ำ

- ความสะอาดของแม่น้ำลำคลอง
- ควรใช้เรือตักขยะ ตักทุกวันจนสะอาด
- ต้องการให้มีความสะอาด สวยงาม และเป็นแหล่งท่องเที่ยว
- รณรงค์ไม่ให้ทิ้งขยะลงในแม่น้ำ
- จัดโครงการเลี้ยงกุ้งที่ใช้น้ำเค็ม
- ปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนรักการอนุรักษ์